

La mobilitat de les infermeres catalanes arreu del món, una realitat creixent

Josep París^{1,2}, Rosalina Pujol³

¹Junta de Govern; ²Comissió Deontològica; ³Oficina d'Informació Professional a l'Estranger. Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona.

Introducció

En els darrers 10 anys, la mobilitat de les infermeres catalanes a d'altres països del món, especialment a Europa, ha anat creixent progressivament. La crida generada per part dels ministeris de sanitat i treball d'alguns països va propiciar l'inici d'aquest fenomen. Per donar-hi resposta, l'any 2000, el Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona (COIB) va posar en marxa l'Oficina d'Intercanvi Professional a l'Estranger –ara Oficina d'Informació Professional a l'Estranger (OIPE).

En el nou marc de lliure circulació de professionals entre països de la Unió Europea (UE), són moltes les infermeres que veuen en alguns països una oportunitat laboral que els aporta un nou horitzó de treball i experiència professional i la possibilitat de desenvolupar el seu exercici en el si de sistemes de salut diferents al català.

Durant la darrera dècada, la demanda d'infermeres formades arreu de l'Estat espanyol, però molt especialment a Catalunya, ha experimentat un creixement, fruit, d'una banda, dels canvis en l'oferta i la demanda que propicia l'àmbit infermer i de la manca de professionals que van detectar alguns països europeus i, de l'altra, del reconeixement que les infermeres catalanes tenen a la UE, pel seu nivell de formació i d'expertesa.

Convenis de col·laboració amb el Regne Unit i Itàlia

La crida d'infermeres catalanes més acusada es va produir entre 2000 i 2007, quan els ministeris de sanitat i tre-

ball del Regne Unit i d'Itàlia van firmar convenis de col·laboració amb el Govern per contractar en origen professionals formades a l'Estat espanyol. Paral·lelament, països com França, Irlanda i Portugal també van ser receptors de les nostres infermeres. Els sistemes de salut d'aquests països van trobar en les infermeres espanyoles una garantia per afrontar la seva manca de professionals.

Les condicions que s'oferien, fruit d'aquests convenis, garantien un contracte laboral fix o temporal, a escollir, un sou net de 1.400 euros més primes, allotjament gratuït durant les primeres setmanes, possibilitat d'un curs gratuït de l'idioma del país, despeses de viatge a càrrec del centre, ajuda d'un traductor al lloc de treball, un viatge anual d'anada i tornada a Espanya i possibilitat de formació continuada, entre d'altres avantatges.

L'Oficina d'Informació Professional a l'Estranger, un servei pioner

Per tal de donar resposta a aquesta realitat, el COIB va posar en marxa l'any 2000 l'OIPE per tal de gestionar adequadament aquesta demanda de professionals i facilitar la tramitació de la documentació necessària per garantir a la infermera que marxa que durà a terme la seva tasca assistencial en condicions de treball idònies, que facilitin el seu creixement professional.

Prèviament, l'any 1997, el COIB ja havia establert un conveni amb l'*United Kingdom Central Council for Nursing, Midwifery and Health Visiting* (UKCC.), en col·laboració amb el *Royal College of Nursing*, per facilitar a les infermeres els tràmits necessaris per treballar al Regne Unit.

L'OIPE és un servei col·legial pioner a Espanya que acompanya les infermeres que decideixen exercir la professió fora del país; canalitza les ofertes de places de treball que s'oferixen en altres sistemes de salut europeus, assegura la legalitat contractual, garanteix els drets de les infermeres i facilita els tràmits per a l'exercici professional.

L'activitat d'aquesta assessoria ha anat adaptant-se a les necessitats del mercat laboral del moment. Així, els

Correspondència: Rosalina Pujol i Mauri
Oficina d'Informació Professional a l'Estranger
Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona
C/ de Pujades, 350
08019 Barcelona
Tel. 932 128 108
Fax 932 124 774
Adreça electrònica: rpujol@coib.cat

nombres més elevats de tramitacions d'expedients per poder exercir fora d'Espanya que s'han gestionat des d'aquest servei van tenir lloc els anys 2005 i 2006, un període en què els convenis de col·laboració amb altres països estaven en el seu moment de màxima efervecència.

No obstant això, en els anys 2008 i 2009 es va observar un augment molt acusat del nombre de tràmits i assessoraments que l'OIPE va realitzar a aquelles infermeres interessades en marxar a treballar fora del país. Es tracta d'una situació ja no motivada per la crida d'altres països, ja que els convenis firmats ja s'han extingit, sinó per l'interès de les pròpies infermeres, que veuen en el sistema de salut d'altres països una garantia per exercir la professió en millors condicions que les que poden trobar a Catalunya. Aquesta situació ha de servir, doncs, per donar un toc d'atenció a les organitzacions sanitàries catalanes que actualment han d'afrontar una greu manca d'infermeres.

La Taula 1 mostra l'evolució dels assessoraments i expedients tramitats des de l'OIPE en els darrers deu anys.

Actualment, el perfil de la infermera que utilitza l'OIPE és el d'una professional jove que, des de fa alguns anys, treballa al sistema sanitari català. Els actuals contractes precaris, que propicien que la infermera estigui disponible per treballar en qualsevol lloc i en tot moment, i les rotacions internes dins del propi centre, on la infermera treballa cada dia en un servei diferent, són factors que motiven a marxar a l'estranger.

També hi ha infermeres interessades en ser llevadores que veuen en el fet de marxar fora una oportunitat per obtenir aquesta especialitat.

L'OIPE està en contacte permanent amb la xarxa *European Employment Services* (EURES), integrada en el Servei d'Ocupació de Catalunya, que és l'organisme que gestiona i centralitza les diverses ofertes de treball d'arreu d'Europa. Des de la pròpia assessoria col·legial es divulguen aquestes ofertes i s'ofereix un ampli assessorament a les infermeres interessades.

Malgrat que el conveni de col·laboració amb el Regne Unit va finalitzar l'any 2007, aquest país segueix generant el màxim interès per part de les infermeres de Barcelona que decideixen anar a treballar a l'estranger. Durant l'any 2009, el 46,15% de les col·legiades que van consultar a l'OIPE ho van fer per desplaçar-se a aquest país, mentre que el 16,78% volien fer-ho a qualsevol país de la UE, sense mostrar una preferència concreta. Estats Units, Irlanda, Itàlia i França són els països que, després del Regne Unit, generen

més expectatives per part de les infermeres que acudeixen a aquest servei del COIB.

En la Taula 2 es mostren les consultes que van arribar a l'OIPE durant l'any 2009, segons els països de destí. La Taula 3 mostra els expedients administratius tramitats per poder exercir professionalment a l'estranger.

La tasca d'aquesta assessoria és un servei ben valorat per les infermeres de Barcelona. El 90,6% de les col·legiades valora positivament –el 62,5% ho veu com a molt bo i el 28,13% com a bo– el funcionament de l'OIPE.

Les xifres mostren la importància d'oferir aquest tipus d'assessories des dels col·legis professionals que, en tot moment, han de vetllar perquè les infermeres col·legiades puguin exercir la seva professió amb totes les seves garanties.

No obstant això, caldria analitzar les causes que han propiciat el fet que en els darrers tres anys hagi augmentat de manera creixent el nombre d'assessoraments de l'OIPE a infermeres interessades en anar a treballar a l'estranger. La necessitat de viure noves experiències a fora pot ser un dels motius, però a ningú se li escapa que les condicions professionals que viuen algunes infermeres que treballen a Catalunya poden ser decisives a l'hora de decidir exercir la professió fora del país.

Es produeix, per tant, un segon fenomen ambivalent. D'una banda, a Catalunya manquen infermeres –alguns estudis afirmen que 15.000 per igualar-se a la mitjana europea– i, de l'altra, algunes professionals segueixen veient en els països veïns una oportunitat per trobar unes millors condicions professionals.

TAULA 1. Evolució dels assessoraments i expedients tramitats des de l'OIPE en els darrers deu anys

Any	Consultes	%
2000	32	1,10
2001	178	6,12
2002	54	1,86
2003	69	2,37
2004	308	10,60
2005	473	16,27
2006	442	15,20
2007	395	13,59
2008	527	18,13
2009	429	14,76
Total	2.907	100

TAULA 2. Consultes realitzades a l'OIPE durant l'any 2009, segons els països de destí

País	N	%
Regne Unit	198	46,15
UE en general	72	16,78
Estats Units	34	7,93
Irlanda	19	4,43
Itàlia	16	3,73
França	15	3,50
Austràlia	12	2,80
Bèlgica	6	1,40
Suècia	5	1,17
Suïssa	4	0,93
Portugal	4	0,93
Canadà	4	0,93
Noruega	4	0,93
Andorra	3	0,70
Nova Zelanda	1	0,23
Altres països europeus*	11	2,56
Països africans**	5	1,17
Sud-amèrica***	11	2,56
Països asiàtics****	5	1,17
Total	429	100

*Alemanya, Holanda, Polònia, Finlàndia, Luxemburg, Turquia, Ucraïna, Dinamarca.

**Egipte, Tanzània.

***Argentina, Brasil, Paraguai, Perú, Puerto Rico, República Dominicana.

**** Bangladesh, l'Índia, Filipines.

TAULA 3. Expedients administratius tramitats (per poder exercir professionalment a l'estranger i inclosos en els 429 totals de la Taula 2).

País	N
Regne Unit	32
Austràlia	4
Irlanda	3
Estats Units	2
Tanzània	2
Dinamarca	1
Suïssa	1
Canadà	1
Noruega	1
Etiòpia	1
Suècia	1
Total	49